

STORTINGET

Representantforslag 298 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Kathy Lie, Mirell Høyer-Berntsen
og Anne Lise Gjerstad Fredlund

Dokument 8:298 S (2025–2026)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Kathy Lie, Mirell Høyer-Berntsen og Anne Lise
Gjerstad Fredlund om innføring av makspris på
egenandeler knyttet til praktisk bistand**

Til Stortinget

Bakgrunn

En rapport fra Norges Handikapforbund viser at mange funksjonshindrede må betale flere tusen kroner hver måned i egenandel for praktisk bistand, herunder brukerstyrt personlig assistanse (BPA), og at det er store og uholdbare forskjeller i hva en må betale, avhengig av hvilken kommune den funksjonshindrede bor i.

Eksempelvis må funksjonshindrede i Halden betale 11 897 kroner i måneden hvis husstandsinntekten overstiger 5 G, mens man i Orkland kommune betaler 2 296 kroner for samme tjeneste. Dette understreker at nødvendig assistanse for mange innebærer svært høye månedlige utgifter, og at likestilling er helt avhengig av hvor du bor.

BPA er en ordning som gir funksjonshindrede praktisk bistand til å gjøre ting som andre kan gjøre uten slik assistanse, og BPA sikrer dermed funksjonshindrede muligheten til å leve et selvstendig og likestilt liv på lik linje med andre. Høye avgifter på nødvendige tjenester er svært belastende for dem det gjelder, det skaper barrierer for samfunnsdeltakelse og forhindrer likestilling. Slike egenandeler er en ekstraskatt på funksjonshindring.

Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester slår fast at kommunen selv fastsetter egenandeler for praktisk bistand, herunder BPA. Det kan ikke tas egenandel på personlig stell og egenomsorg. Egenandelen kan ikke overskride kommunens selvkost og kan ikke «settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger.» (Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 9).

Selv om forskriften som regulerer egenandelene, dermed slår fast at egenandel ikke kan settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger, finnes det likevel ingen forskrift, veileder eller felles forståelse av hva dette innebærer.

Mange funksjonshindrede har lavere inntekt og høyere kostnader enn andre. Egenandel til nødvendig assistanse på mange tusen kroner i måneden er en ekstrautgift som for mange vil medføre at de ikke har råd til det de fleste tenker på som selvsagt, slik som skikkelig mat, klær og det å leve et vanlig liv. Funksjonshindrede må velge bort viktige aktiviteter i sitt liv, ikke fordi aktiviteten i seg selv er for dyr, men fordi assistansen som trengs for å gi like muligheter som det andre har, er for dyr.

Selv om lokale forhold som geografi og demografi vil kunne medføre at de kommunale kostnadene for disse tjenestene vil variere, er det urimelig at det er funksjonshindrede som selv som skal betale prisen for disse forskjellene. Det er vanskelig å se at lokale forskjeller skal bety høyere regninger for funksjonshindrede, når man samtidig opererer med makspris for barnehage og helsetjenester, uten at det i den sammenheng gjøres forskjell mellom kommunene.

I tillegg til at egenandelene ofte er svært høye og at de varierer mellom kommunene, er det kommuner som velger å øke prisene langt utover vanlig prisstigning. Dette gjør ordningen uforutsigbar for mennesker som skal planlegge egen økonomi og samfunnsdeltakelse. Makspris på barnehager, SFO og helsetjenester er viktige virkemidler for å sørge for rettferdige priser for alle. Det er ingen grunn til at dette ikke skal gjelde for nødvendig bistand.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre makspris på egenandeler knyttet

til praktisk bistand, herunder brukerstyrt personlig assistanse (BPA), og sørge for at disse blir iverksatt senest 1. juli 2027.

2. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å forby prisstigning ut over ordinær lønnsvekst på praktisk bistand, herunder brukerstyrt personlig assistanse.
3. Stortinget ber regjeringen iverksette en undersøkelse for å avklare om kommunene gjør konkrete vurderinger av forsørgerbyrde og evne til å dekke personlige behov, når egenandeler fastsettes for enkeltborgere, samt sikre at kommunene gjør slike vurderinger når de utmåler egenandeler for den enkelte.

8. juni 2026

Kathy Lie

Mirell Høyer-Berntsen

Anne Lise Gjerstad Fredlund